

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
despre controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.
312-XIII din 8 decembrie 1994 "Privind Curtea de Conturi"
și Hotărîrii Parlamentului nr.449-XIII din 5 mai 1995 "Privind
aprobarea Regulamentului Curții de Conturi
a Republicii Moldova"***

Nr.40 din 15.07.99

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.80-82/51 din 29.07.1999

* * *

* M.O., 1995, nr.7, art.77; 1997, nr.71, art.599; 1999, nr.29,art.132.
** M.O., 1995, nr. 29-30, art. 327.

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:
Pavel BARBALAT - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător
Mihai COTOROBAI - judecător-raportor
Constantin LOZOVANU - judecător
Gheorghe SUSARENCO - judecător
Ion VASILATI - judecător

cu participarea grefierului Aliona Balaban, deputatului în Parlament Ion Morei, unul din autorii sesizării, reprezentantului Parlamentului Ion Creangă, șef al sectorului relații cu autoritățile publice în Direcția juridică a Aparatului Parlamentului, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin. (1) lit. a) și art. 16 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității art.1 alin. (1), art. 2 alin. (2) și (4), art. 3 alin. (2), art. 35 din Legea nr. 312-XIII din 8 decembrie 1994 "Cu privire la Curtea de Conturi" și Hotărîrii Parlamentului nr. 449-XIII din 5 mai 1995 "Privind aprobarea Regulamentului Curții de Conturi a Republicii Moldova" (în continuare - Legea nr. 312-XIII și Hotărîrea Parlamentului nr. 449-XIII).

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputaților în Parlament Vadim Mișin și Ion Morei, depusă la 26 martie 1999, în conformitate cu art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 6 aprilie 1999 sesizarea a fost acceptată pentru examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În procesul examinării preliminare a sesizării au fost solicitate puncte de vedere Parlamentului, Președintelui țării, Guvernului, Curții de Conturi.

Audiind informația judecătorului-raportor, argumentele expuse de părți în proces și analizînd materialele dosarului,
Curtea Constituțională

a constatat:

În sesizare autorii solicită controlul constituționalității următoarelor articole din Legea nr. 312-XIII: art. 1 alin. (1), potrivit căruia Curtea de Conturi funcționează pe lângă Parlament; art. 2 alin. (4), potrivit căruia un control suplimentar asupra administrării resurselor financiare publice poate fi efectuat fără decizia Parlamentului, la cererea unei fracțiuni parlamentare (unui grup) susținută în scris de cel puțin 20 de deputați; art. 35, potrivit căruia controlul asupra activității Curții de Conturi și asupra respectării devizului ei de cheltuieli este exercitat de Parlament, precum și a prevederilor Regulamentului Curții de Conturi, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 449-XIII.

Fondul obiectului sesizării ține de problema de drept privind conformitatea cu Constituția a dispozițiilor despre statutul Curții de

Conturi cuprinse în Legea nr. 312-XIII și în Regulamentul Curții de Conturi, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 449-XIII, precum și a dispozițiilor ce reglementează controlul asupra activității Curții de Conturi. Autorii sesizării afirmă că Legea Supremă nu prevede că Curtea de Conturi funcționează pe lângă Parlament. De asemenea, ei relevă că nici Constituția, nici Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797 din 2 aprilie 1996, nu prevăd pentru Parlament dreptul de a efectua controale asupra activității Curții de Conturi.

În temeiul dreptului prin care își stabilește limitele de competență (art. 6 alin. (2) din Codul jurisdicției constituționale), Curtea Constituțională consideră necesar a exercita, de asemenea, controlul constituționalității următoarelor articole din Legea privind Curtea de Conturi: art. 2 alin. (2), potrivit căruia controalele Curții de Conturi se inițiază din oficiu și nu pot fi sistate decât de Parlament și numai în cazul depășirii competențelor stabilite prin lege; art. 3 alin. (2), potrivit căruia raportul anual al Curții de Conturi se examinează în Parlament și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

Potrivit art. 133 alin. (1) din Constituție, Curtea de Conturi exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare publice. Dispozițiile constituționale menționate stabilesc atribuțiile de bază ale Curții de Conturi, prin exercitarea cărora statul trebuie să asigure reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii; protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară (art. 126 alin. (2) lit. a) și c) din Constituție).

Alte atribuții, precum și modul de organizare și funcționare a Curții de Conturi, se stabilesc prin lege organică (art. 133 alin. (5) din Constituție).

Conform art. 1 alin. (1) din Legea nr. 312-XIII Curtea de Conturi este organul suprem de control financiar și funcționează pe lângă Parlament. Ea își exercită atribuțiile independente și în conformitate cu Constituția și cu alte legi.

Analiza juridică a conținutului art. 1 alin. (1) din Legea nr. 312-XIII denotă că prevederile acestuia privind statutul Curții de Conturi ca organ suprem de control financiar, care își exercită atribuțiile independente, corespund pe deplin dispozițiilor art. 133 din Constituție, care statuează principiile de bază ale acestui organ de stat. În același timp, Curtea Constituțională observă că prevederea, potrivit căreia Curtea de Conturi funcționează pe lângă Parlament, contravine principiului independenței Curții de Conturi în exercitarea atribuțiilor sale ca organ suprem de control financiar. Prin urmare, sintagma "și funcționează pe lângă Parlament" din articolul citat este neconstituțională.

Avînd în vedere independența Curții de Conturi în exercitarea atribuțiilor sale, Curtea Constituțională califică drept neconstituțională și sintagma "decît de Parlament și numai în cazul depășirii competențelor stabilite prin lege" din art. 2 alin. (2) din Legea nr. 312-XIII, deoarece dreptul Curții de Conturi de a exercita controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare publice, statuat de art. 133 alin. (1) din Constituție este un principiu constituțional pus la baza economiei naționale și finanțelor publice, care nu poate fi limitat de nici o autoritate publică.

Principiul constituțional menționat protejează Curtea de Conturi de imixțiuni directe sau indirecte în activitatea sa. De aici rezultă că și prevederea art. 35 din Legea nr. 312-XIII privind exercitarea de către Parlament a controlului asupra activității Curții de Conturi este neconstituțională.

Potrivit art. 133 alin. (4) din Constituție, Curtea de Conturi prezintă anual Parlamentului un raport asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice. Or, aceste dispoziții nu prevăd examinarea raportului în Parlament. Prin urmare, sintagma "se examinează în Parlament și" din art. 3 alin. (2) din Legea nr. 312-XIII

este, de asemenea, neconstituțională.

Deoarece Constituția, în art. 133 alin. (5), prevede expres că alte atribuții, precum și modul de organizare și funcționare a Curții de Conturi se stabilesc prin lege organică, este neconstituțională și Hotărîrea Parlamentului nr. 449-XIII, prin care a fost aprobat Regulamentul Curții de Conturi a Republicii Moldova.

Plenul Curții Constituționale însă nu poate reține argumentele autorilor sesizării prin care se contestă constituționalitatea art. 2 alin. (4) din Legea nr. 312-XIII, care prevede că un control suplimentar asupra administrării resurselor financiare publice poate fi efectuat fără decizia Parlamentului, la cererea unei fracțiuni parlamentare (unui grup) susținută în scris de cel puțin 20 de deputați. Curtea relevă că, în temeiul art. 68 alin. (1) din Constituție, deputatul, în exercitarea mandatului reprezentativ, fiind în serviciul poporului, are dreptul de a contribui la realizarea atribuțiilor constituționale ale Parlamentului, în special, la exercitarea controlului parlamentar asupra puterii executive sub formele și în limitele prevăzute de Constituție; la inițierea cercetării și audierii oricăror chestiuni ce se referă la interesul societății; la îndeplinirea altor atribuții stabilite prin Constituție și legi (art. 66 lit. f), n) și r).

Pentru considerentele menționate și călăuzindu-se de art.135 alin.(1) lit.a) și art.140 din Constituție, art.26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.62 lit.a) din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E

1. Declară neconstituționale sintagmele "și funcționează pe lângă Parlament" din art.1 alin.(1); "decît de Parlament și numai în cazul depășirii competențelor stabilite prin lege" din art. 2 alin. (2); "se examinează în Parlament și" din art. 3 alin. (2) și "asupra activității Curții de Conturi și" din art. 35 din Legea nr. 312-XIII din 8 decembrie 1994 "Privind Curtea de Conturi".

2. Declară neconstituțională Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr.449-XIII din 5 mai 1995 "Privind aprobarea Regulamentului Curții de Conturi a Republicii Moldova".

3. Recunoaște constituțional art.2 alin.(4) din Legea nr.312-XIII din 8 decembrie 1994 "Privind Curtea de Conturi".

4. Prezenta hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 15 iulie 1999.
Nr. 40.